

Tarih ve Günce

Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi
Journal of Atatürk and the History of Turkish Republic
1/3, (2018 Yaz), ss. 309-318.

Temsilciliklerimizden Haberler

İTALYA TEMSİLCİMİZDEN:

A short insight in Italian historiography

Fabio L. Grassi *

As in the report concerning 2017 and as it could happen regularly in the future, I will concentrate on the books which have raised interest outside classic academic circles among the works concerning Ottoman Empire, Turkey and the area of the Turkic peoples and countries.

In the second half of 2018, two topics are likely to be on stage: the end of WWI and the racist laws issued by the fascist regime in 1938. But in the first half of 2018 Italian academic historians had to concentrate mainly on formal questions. One of them directly affects the studies concerning Ottoman Empire and Turkey. Indeed, Italian Ministry of Education, University and Research has long time ago decided to abolish the little particular research sectors so to create giant groups. One of the consequences is that History of Eastern Europe is doomed to disappear, more exactly to be definitively absorbed by Contemporary History. Until now, a scholar of History of Eastern Europe has felt him/herself free to publish about medieval or modern history - my last work concerns early Ottoman Balkans - just like about recent topics. In the future, who and why? With the pools and the new government a break has occurred, somebody thinks that is still possible to stop this trend before definitive decision.

Regarding Turkic world, I deem worth being mentioned the following book:

Franco Cardini, *Il Sultano e lo Zar. Due imperi a confronto* [The Sultan and the Tsar. Two empires facing each other], Roma, Salerno, 2018. Franco Cardini is an aged prominent scholar of medioeval history who in the last decades has gained large popularity with books stretching beyond his natural fields of researches. It is correct to add that he has always showed serious interest for Eastern Europe, for the relations between Christian and Muslim powers in Modern age and for Ottoman Empire. In the last decades Cardini has become a brand, rivalling non academic historians in a frenzy divulgative production, including a book on Istanbul. I happened to look up this new book and immediately found some mistakes, so I quit reading. I suppose this book is selling well and on the whole will provide a balanced orientation to the readers.

To conclude, let me inform that my book on the Circassians, that had been published by a Turkish publishing house and had already been translated in Turkish, has been translated in English thanks to a Turkish institution, the Istanbul Aydın University. To summarize:

---

* Dr., Tarih ve Günce İtalya Temsilcisi

Fabio L. Grassi, *Una Nuova Patria. L'Esodo dei Circassi verso l'Impero Ottomano*, Istanbul, ISIS, 2014, pp. 281;

- *Yeni bir Vatan. Çerkeslerin Osmanlı İmparatorluğuna zorunlu Göçü* (1864), İstanbul, Tarihçi Kitabevi, 2017 (Turkish version);

- *A New Homeland. The massacre of the Circassians, their Exodus to the Ottoman Empire, their place in modern Turkey* (English version), Istanbul, Istanbul Aydın University Publications, 2018.

MACARİSTAN TEMSİLCİMİZDEN:

MAGYARORSZÁGON LEGFRÍSSEBB HÍREK

Alev Duran*

Prof. Dr. Hamza Gabor magyar író (jobbra) az Oszmán birodalom és Törökországnak Magyarországgal jogi területen való kapcsolatait megvizsgáló " Török-Magyar Jogi Kapcsolatok" nevű könyve a budapesti Hazai György könyvtárban szervezett rendezvényen volt bemutatva. Az eseményen a volt magyarországi nagykövet Hovari János (középen) is részt vett.

Prof. Dr. Hamza Gábor magyar író, Törökország jogrendszerét, az Európai Unió (EU) országainak jogrendszerével ugyanazon szinten van mondta. Prof. Dr. Hamza-nak " Oszmán Birodalom és Törökországnak Magyarországgal való jogi területen való kapcsolatait vizsgáló " Török-Magyar Jogi Kapcsolatok" című könyvét a budapesti Hazai György könyvtárban szervezett eseményen volt bemutatva. Hamza az adott nyilatkozatában, nagyon hosszú ideig Törökország jogrendszeréről kutatást végzett határozta meg ; Törökország jogrendszerének Európa Unió tag országoknak teljesen ugyanazon szintjén van jegyezte meg.

Törökország és Magyarország közötti, jogi kapcsolatok évszázadokkal ezelőtt alapuló , az Oszmán Birodalomnak 150 év Magyarország uralma idején , a két nép közötti erős kapcsolat létrejöttét kifejező Hamza "az Oszmán és Magyar népek abban az időben békésen éltek. Valójában erre mint példa nincsen. Ez az együttélés , még ma is példaként szolgálhat

---

* Dr., Tarih ve Günce Macaristan temsilcisi, alvdrn@gmail.com.

számunkra mondta. A könyvében " az Oszmán birodalomnak Magyarországon széles körben alkalmazott jogrendszerére figyelmet felhívó Hamza , abban az időszakban az iszlám jognak nemcsak Magyarországon, ugyanakkor az Oszmán birodalomnak autonóm régiójában Erdélyben is alkalmazták mondta.

Hamza ezenkívül arra is rámutatott, hogy Magyarország az első európai ország, amely elismerte az iszlám hivatalos vallását. Hovari János Magyarország volt ankarai nagykövete is Hamzát nemzetközi téren elismert és elfogadott kutatónak, a könyvét bemutató " török - magyar jogviszonyoknak" fontos forrása lesz -magyarázta.

A programra Törökország budapesti nagykövete Şakır Fakıl, valamint Azerbajdzsán budapesti nagykövete Vilayet Guliyev, az Észak-Ciprusi Török Köztársaság (KKTC) magyarországi nagykövet képviselője Selda Çimen és nagyszámú vendég vett részt.

MACARİSTAN'DAN SON HABERLER

Macar Yazar Prof. Dr. Gabor Hamza'nın, (sağda) Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin, Macaristan ile hukuki alandaki ilişkilerini ele alan "Türk-Macar Hukuk İlişkileri" isimli kitabı Budapeşte'deki György Hazai Kütüphanesi'nde düzenlenen etkinlikte tanıtıldı. Etkinliğe Macaristan'ın eski Ankara Büyükelçisi Janos Hovari (ortada) de katıldı.

Macar Yazar Prof. Dr. Gabor Hamza, Türkiye'nin hukuk sisteminin, Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinin hukuk sistemi ile aynı seviyede olduğunu söyledi. Prof. Dr. Hamza'nın, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin, Macaristan ile hukuki alandaki ilişkilerini ele alan "Türk-Macar Hukuk İlişkileri" isimli kitabı Budapeşte'deki György Hazai Kütüphanesi'nde düzenlenen etkinlikte tanıtıldı. Hamza, yaptığı açıklamada, çok uzun süredir Türkiye'nin hukuk sistemi üzerine araştırmalar yaptığını belirterek, Türkiye'nin hukuk sisteminin AB üyesi ülkelerdekilerle tamamiyle aynı düzeyde olduğunu kaydetti.

Türkiye ve Macaristan arasında hukuk ilişkilerinin yüzyıllar öncesine dayandığını, Osmanlı İmparatorluğu'nun 150 yıllık Macaristan hâkimiyeti döneminde iki halk arasında güçlü bir ilişki kurulduğunu dile getiren Hamza, "Osmanlı ve Macar halkları, o dönemde barışçıl şekilde yaşadı. Bunun aslında bir örneği daha yok gibi. Bu birlikte yaşam, bugün bile bizim için örnek alınabilecek bir durum." dedi. Kitabında, Osmanlı İmparatorluğu'nun Macaristan'da uyguladığı hukuk sistemini de geniş şekilde işlediğine dikkati çeken Hamza, o

dönemde İslam hukukunun sadece Macaristan'da değil aynı zamanda Osmanlı'nın özerk bölgesi olan Erdel'de de uygulandığını söyledi.

Hamza ayrıca Macaristan'ın İslam'ı resmi din olarak tanıyan ilk Avrupa ülkesi olduğuna işaret etti. Macaristan'ın eski Ankara Büyükelçisi Janos Hovari de Hamza'nın uluslararası alanda tanınan ve kabul görmüş bir araştırmacı olduğunu, tanıtımı yapılan kitabının Türk-Macar hukuk ilişkilerinde önemli bir kaynak teşkil edeceğini anlattı.

Programa, Türkiye'nin Budapeşte Büyükelçisi Şakir Fakılı'nın yanı sıra Azerbaycan'ın Budapeşte Büyükelçisi Vilayet Guliyev, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) Macaristan Temsilcisi Büyükelçi Selda Çimen ve çok sayıda davetli katıldı.

İRAN TEMSİLCİMİZDEN:

Mansumeh Daei*

Tanıtım:

Kitabın adı: Hamaseye Yeprem (Efrem), Cavidan yayınevi, Tebriz 2535

Konu : Efrem'in faaliyetleri, savaşları ve ek olarak Guguniyan (Gogoyan), Taşnakısyon Partisinin kuruluşu, Osmanlı, Rusya ve İran'da ettikleri faaliyetleri hakkındadır.

İçindekiler:

Birinci bölüm: Mekenas'dan (Makanas) kısa söz- ĞUKAS KARAPETYAN

Mütercim notu- Herayer Halatiyan

İsmail Rainden giriş (İran ünlü tarihçilerden dir)

Girişi- A. Amuriyan

Önsöz - Andre Amuriyan

Ermeniler ve İran'in Meşrûte devrimi- Herayer Halatiyan

İkinci bölüm: Yeprem hamasasi

Kadim Tebriz

Kars'a taraf

Satıcılar

Sınırın ötesi

Malazgerd ve Bulanık

Dönüş

Yeprem Beygiyanin elinde esir döşmüş

Abraham Karabağının ölümü

---

* Doç. Dr., Tarih ve Günce İran Temsilcisi.

Medrese ve Fen bilimler okulu yerine zindan

Yargılama

Sefer hazırlıkları

Tiflis

Sahaline taraf

Vapur güvertesinde

Sahalin adasında

Kaçış hazırlıkları

Sahalinde son gece

Sahalinden İran'a firar planı

Albüm

Üçüncü bölümde, İran'ın çeşitli yazırları Efrem ve bu kitap hakkında fikirlerini söylemişler ve değerlendirmişleridir.

Sonra, kitabın içinde Efrem hakkında yazılmayan bazı sözleri, Efrem arkadaşları tarafından denilen sözler not almışlardır.

Albüm

Meşrûte savaşında Ermeni ölenleri

İsimlerin fihristi ve fotoğrafları

Kaynaklar

Kitap aslında, Gogonıyan grubünün hatıralarıdır ki Yeprem hamasası isminde yazılmıştır.

Hosp Musesıyan (Mosesıyan), Gogonıyan grubünün kalan bir kaç kişiden birisidir ki, bu grubün kuruluşundan ta tutuklama, Sahaline sürgüne gittiklerinde ve Rusya Sahalin'den İran'a firar ettikleri zaman Yeprem'in yanındadırlar, o yüzden yazdığı hatıralar özel değeri ve Türkiye tarihi için de önemlidir.

Kitab'da özellikle İran'da Rostom ismiyle tanınan Taşnakşyon lideri Estepan Zorıyan ve yaptığı faaliyetler hakkında, özellikle İran Meşrûtesinde olan rolunu yazmıştır.

Gugonıyanın grubunun tek hayatta kalanlarından Hosp Mosesıyan, bu grubun kuruluşundan ta tutuklama, mühakime, sürgün, Sahalin ve Sibırya'dan Yefrem'le birlikte İran'a büyük firarlarında her zaman Yefrem'in yanında olup, bu yüzden Hosp'un hatıraları benzerisi olmadığını kanaatındayım.

Bu kitap hakkında İran'ın çeşitli önemli yazarları tarafından fikirler söylenip, Ermeniler tarafından da, örneğin Taşnakşyon Partisinin baş liderlerinden Ruben Terminasyan, Ermenistanın eski adalet bakanı ve ünlü politikacı Rubendar Biniyan, Ermenistanın Kültür bakanı Nikol Akbaliyan, Leon Şant, Samson Tadlosyan, Simon Voratsıyan Aram Sahakiyan tarflarından da kitabın önemini vurgulamışlardır.

Hamaseye Yeprem isminde bu kitap Gugoniyenin grubunun hatıralarıdır diye diyebiliriz.

TARİH VE GÜNCE'DEN:

Yıldız Şen*

Dergimiz Tarih ve Günce nihayet ikinci sayısına kavuştu. İkinci sayımızın editörlüğünü Dr. Derya Genç Acar yaptı. Sayın Acar dergimizin amacını belirtirken şöyle demişti: "Biz Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde evrensel ilkelere dayandırılarak kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin, devraldığı miras ile birlikte yaşadığı çağdaşlaşma sürecini toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik gibi çok boyutlu yönleriyle ortaya koymayı amaçlıyoruz."

Dergimiz, çok yoğun ve yine heyecanlı bir çalışma döneminden sonra siz tarih severlerin huzuruna çıktı. Makalelerimiz, bir önceki sayımızda olduğu gibi titiz çalışmalar sonucunda yayına girdi. Dergimizin ikinci sayısında editörden sunuş yazısı, geçtiğimiz dönemdeki gibi beş İngilizce ve yedi Türkçe olmak üzere toplam on iki makalemiz, biri İngilizce, biri Almanca ve biri de Türkçe olmak üzere toplam üç adet kitap tanıtım yazımız bulunmaktadır.

İkinci sayımızda ilk sayımızdan farklı olarak temsilciliklerimizden haberler kısmını da ekledik. İtalya'dan Fabio L. Grassi, Amerika Birleşik Devletleri'nden Timur Kocaoğlu, Almanya'dan Halil Fehmi Dağ, Azerbaycan'dan Naile Asker, Fransa'dan Yüksel Çelgin, İngiltere'den Tuncay İnan, İran'dan Mansumeh Daei, Macaristan'dan Alev Duran, İstanbul'dan Zaur Gasimov, Bartın'dan Yenal Ünal, Nevşehir'den Hüseyin Kalemli ve Tarih ve Günce'den benim kaleme aldığım haberler dergimizde yer aldı.

Dergimizin kapak tasarımı yine benim tarafımdan ve dizgisi ise yine sevgili Murat Kaya arkadaşımız tarafından yapıldı.

Dergimizin çatısı altında yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere yine birçok etkinliklerde bulunduk. Bunların çoğunluğunu sayın hocamız Prof. Dr. Kemal Arı'nın yurtdışı faaliyetleri oluşturdu. Almanya'da gerçekleşen bu faaliyetler daha çok "Sözde Ermeni Soykırımı" üzerinde yoğunlaştı.

Sayın Arı, Almanya'da yine dergimiz çatısı altında bir dizi çalışma içerisinde bulundu. Bu çalışmaların bir kısmında hem kitap imza törenleri yapıldı hem de çeşitli şehirlerde halkı aydınlatma etkinliklerinde bulunuldu. 11 Şubat 2018'de Almanya'nın Dortmund kentinde, 24 Şubat 2018'de Berlin'de, 4 Mart 2018'de ise Duisburg'da, 29 Nisan 2018 tarihinde Siegen'de ve son olarak da Mainz şehrinde konferanslarımız gerçekleşti.

15-16 Şubat'ta Siegen'de "Atatürkçülük" , 12 - 13 - 14 Şubat tarihlerinde Duisburg'da "Atatürkçülük ve Yeni Türkiye'nin Doğuşu" başlıklı eğitim semineri verildi. 17 Şubat'ta Düsseldorf'ta 'Karikatürlerle Atatürk ve Türk Devrimi' isimli bir fotoğraf sergisi açıldı.

Sergi, konferans ve seminerlere katılım ve ilgi oldukça yüksekti. Bu etkinliklerin geniş bir tanıtımını dergimizin Almanya'da Kiel temsilciliğini yapan arkadaşımız Halil Fehmi Dağ'ın Almanca olarak kaleme aldığı tanıtım yazısında bulabileceksiniz.

Bütün bu yoğun çalışmanın ardından yayın hayatına kavuşan dergimizin üçüncü sayısını hazırlamak için tüm heyecanımızla başladık. Bu amaçla 29 Mayıs 2018 tarihinde Dokuz

---

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, (yildizsen1979@gmail.com).

Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde dergimizin var olmasında ana rol üstlenen hocamız sayın Prof. Dr. Kemal Arı olmak üzere, sevgili Dr. Derya Genç Acar, Dr. Resul Yavuz, Özlem Yıldız, Nimet Avcı, Fehmi Kurtulmuş, Şenay Savur ve Murat Kaya arkadaşlarımızda Yönetim Kurulu olarak bir araya geldik.

Burcu burcu kokan çaylarımız ve kahvelerimizi yudumlarken üçüncü sayımızın nasıl olacağına dair kararlar aldık. Hemen ardından da çalışmalarımıza başladık. Böylelikle de şu an elinizde bulunan dergimizin üçüncü sayısının, nasıl bir biçimde karşınıza çıkacağına dair kararlar aldık.

Bunun devamında dergimiz etkinliklerine hız kesmeden devam etmemiz gerekiyordu. Her bir sayıda daha fazla heyecan ve arzu ile hem etkinliklerimize hem de dergimize çalışmak bizi sizle buluşturan çok önemli bir durum idi.

İşte tüm bu heyecanla bu sayımızda da editörden sunuş yazısı, dokuzu İngilizce olmak üzere on iki adet makalemiz, biri Almanca olmak üzere üç adet tanıtım yazımız, bir adet söyleşimiz, İtalya, Macaristan ve İran temsilciliklerimiz ile Tarih ve Günce'den haberlerimizi sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu dönemin diğer bir etkinliği de 9 Haziran 2018 tarihinde Didim Atatürkçü Düşünce Derneği ile ortak düzenlemiş olduğumuz; "Atatürk, Milli Egemenlik ve Türkiye" başlıklı konferansımızı Prof. Dr. Kemal Arı verdi. Konferansımızı yüzlerce kişinin katılımıyla şenlik havasında gerçekleştirme fırsatı bulabildik. Etkinliğimiz ikinci gün yani 10 Haziran 2018 tarihinde Akbük'te sona erdi. Her iki konferansımıza da katılım oldukça güzeldi.

Bizden haberler şimdilik bu kadar... Yeni sayımızda tekrar buluşmak üzere hoşçakalın...

FOTOĞRAFLAR

